

**Oświadczenie złożone
przez senatora Tadeusza Arłukowicza
na 8. posiedzeniu Senatu
w dniu 29 marca 2012 r.**

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej Krystyny Szumilas

Szanowna Pani Minister!

Województwo podlaskie należy do tych regionów Polski, w których jednym z największych bogactw i wartości jest poszanowanie praw mniejszości narodowych i różnorodności kulturowej. Szczególnie istotne z uwagi na przygraniczne położenie jest pielęgnowanie relacji z mniejszościami rosyjską, litewską, białoruską i ukraińską. Polskie prawo, z zapisami konstytucji na czele, zapewnia mniejszościom narodowym na terenie naszego kraju nie tylko swobodę wyznania, lecz również możliwość zachowania specyfiki kulturowej i językowej.

Jednym z narzędzi do realizacji konstytucyjnych założeń jest ukierunkowana na te cele organizacja szkolnictwa. Obecnie finansowanie przez jednostki samorządu terytorialnego realizacji zadań związanych z prowadzeniem szkół podejmujących działania na rzecz podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym następuje z dochodów samorządów terytorialnych. Do tych dochodów jednostek samorządu terytorialnego należy część oświatowa subwencji ogólnej. Jak wynika z rozporządzenia ministra, w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2012, w części szkolnej uwzględniono dwa współczynniki zwiększające kwoty subwencji o dodatkowe środki z tytułu wyższych kosztów prowadzenia szkół z nauczaniem języków mniejszości. Wagi te, w zależności od liczby uczniów w szkole, wynoszą 20% (waga P9 = 0,2) i 150% (waga P10 = 1,5).

Według założeń, przedstawionych w Puńsku 24 października 2011 roku, planowane są przez ministerstwo zmiany algorytmu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W planach jest wprowadzenie dodatkowej wagi, która byłaby stosowana w odniesieniu do wszystkich uczniów szkół dla mniejszości narodowych i etnicznych, kształcących w języku ojczystym lub dwujęzycznych, niezależnie od wielkości szkół, o wartości 0,8. Przy czym, jak czytamy w prezentacji opracowanej przez MEN, waga nie wykluczałaby stosowania innych wag dla uczniów mniejszości narodowych i etnicznych.

W związku z prośbami lokalnych samorządów o wyjaśnienie założeń planowanej zmiany algorytmów zwracam się do Pani Minister o odpowiedź na następujące pytania.

1. Jak proponowana zmiana wpłynie na rzeczywistą wysokość subwencji w zakresie środków z tytułu wyższych kosztów prowadzenia szkół z nauczaniem języków mniejszości? Czy zmiana ta nie oznacza zmniejszenia środków przeznaczanych na subwencjonowanie mniejszych szkół, które obecnie korzystają ze współczynnika P10? A może wręcz przeciwnie – wpłynie na podniesienie subwencji dla wszystkich szkół z nauczaniem języków mniejszości?

2. Na czym mają polegać ewentualne modyfikacje zasad stosowania wag P9 i P10 w celu zmniejszenia dużych rozpiętości w wartości tych wag? Kiedy te zmiany miałyby nastąpić?

3. W jaki sposób prowadzone mają być konsultacje społeczne w tej sprawie?

Obecnie w Polsce przyjęte są – i z powodzeniem realizowane – strategie rozwoju oświaty mniejszości niemieckiej, ukraińskiej i litewskiej. Rozpoczęły się prace nad utworzeniem strategii dla mniejszości białoruskiej.

W związku z tym, że największe zapotrzebowanie na tego typu dokument jest właśnie w województwie podlaskim, uprzejmie proszę o wskazanie, jakie rozwiązania są przedmiotem dyskusji nad utworzeniem strategii rozwoju oświaty mniejszości białoruskiej w Polsce? Czy w strategii znajdują się także zapisy związane z finansowaniem nauczania języka białoruskiego w szkołach tworzonych przez podlaskie gminy?

Z poważaniem
Tadeusz Arłukowicz